

Advies Zorginstituut Nederland in een geschil over de uitvoering van de zorgverzekering

De Stichting Klachten en Geschillen Zorgverzekeringen (SKGZ) heeft op 8 maart 2021 aan Zorginstituut Nederland (het Zorginstituut) advies gevraagd als bedoeld in artikel 114, derde lid, van de Zorgverzekeringswet (Zvw). Verzoeker en verweerder hebben een geschil over de vergoeding van lipofilling in het gelaat.

Bij de adviesaanvraag heeft de SKGZ een kopie van het dossier gestuurd. Het Zorginstituut brengt een voorlopig advies uit, dat nog aangepast kan worden als uit het verslag van de hoorzitting en/of aanvullende stukken nieuwe feiten of omstandigheden naar voren komen.

In de tussen partijen overeengekomen zorgverzekering is de aanspraak op plastische chirurgie omschreven. Dit komt overeen met de Zvw.

Vooraf merkt het Zorginstituut nog op dat zijn adviestaak beperkt is tot de vraag of verzoeker aanspraak heeft op een verstrekking of een vergoeding op grond van de basisverzekering. Dit betekent dat het Zorginstituut twee vragen beantwoordt. Namelijk, of de zorg in geschil onderdeel is van het basispakket en vervolgens of verzoeker op deze zorg is aangewezen. Dit laatste is een medische beoordeling. Het Zorginstituut baseert het advies op de beschikbare informatie in het toegezonden dossier.

Het advies van het Zorginstituut kan geen betrekking hebben op een beslissing van verweerder op basis van de aanvullende verzekering of coulance.

Situatie van verzoeker

Verzoeker heeft bij de ziektekostenverzekeraar aanspraak gemaakt op lipofilling (autologe vettransplantatie, hierna: AFT) ten gevolge van atrofie van het subcutane vetweefsel in het rechter infra orbitale gebied. Verzoeker is in 2015 voor het eerst een deukje op de rechterwang opgevallen. Sinds een jaar lijkt de deuk toe te nemen in omvang. Het valt nu ook de omgeving op, waardoor verzoeker hier dagelijks vragen over krijgt. Er is geen trauma aan vooraf gegaan.

Er is bij verzoeker geen sprake van jeuk of pijnklachten. Wel heeft verzoeker bij het lachen het gevoel dat de huid wat strakker staat. Hij is hier vooralsnog niet voor behandeld. De afwijking bevindt zich op de rechter wang, waar een delle zichtbaar is onder orbitairrand ter grootte van 4 bij 3 cm en ca. 5-10 mm diep. De overliggende huid is van mindere kwaliteit dan de omliggende huid. De MRI en echo tonen aan dat er een afname van het subcutane vetweefsel is over het zygoma rechts, maar dat er geen aanwijzing voor onderliggende structurele ossale afwijkingen of spieratrofie bestaan. Een deel van de huid ligt nu direct op het bot.

De behandelend dermatoloog komt na overleg met een andere dermatoloog tot de conclusie dat differentiaal diagnostisch een gelokaliseerde vorm van sclerodermie (faciale variant diepe morfea of lupus profundus) of het Parry-Romberg syndroom het meest waarschijnlijk zijn. Er is afgezien van het nemen van weefselbiopten omdat deze littekens in het gelaat zullen geven, mogelijk niet tot een andere of bewezen diagnose leiden en onwaarschijnlijk is dat ze van invloed zijn op het beleid.

Verweerder heeft de aanvraag tot vergoeding van de AFT behandeling afgewezen. Verweerder voert hierbij aan dat geen sprake is van verminking, als bedoeld in art. 2.4 van het Besluit zorgverzekering (Bzv) en nader uitgewerkt in de VAV Werkwijzer. Verweerder heeft voor de beoordeling gebruik gemaakt van het in de werkwijzer beschreven beoordelingssysteem van James et al en is van oordeel dat sprake is van een graad 2. Volgens verweerder is bij de indicatie Parry-Romberg Syndroom niet per definitie sprake van verminking en kan het genoemde beoordelingssysteem ook toegepast worden bij de beoordeling of sprake is van verminking bij deze indicatie.

Juridisch kader

Bij plastische chirurgie en overige behandelingen van het uiterlijk gaat het voornamelijk om de aanwezigheid van aantoonbare lichamelijke functiestoornissen of verminking, zoals omschreven is in artikel 2.4, onder b, van het Bzv.

Verminking

Het begrip verminking in artikel 2.4, eerste lid, sub b, van het Bzv is bij de invoering in 2006 niet nader toegelicht. Het artikellid is nadien niet meer gewijzigd. De term is overgenomen uit de ziekenfondsperiode en vindt zijn oorsprong in 1991. In de Regeling zorgverzekering (Rzv) wordt het begrip verminking niet genoemd, maar in de toelichting bij het schrappen van de behandeling abdominoplastiek per 1 januari 2007 van de niet te verzekeren prestaties wordt toch op het begrip verminking ingegaan:

Van verminking is sprake in geval van een ernstige misvorming die direct in het oog springt. Met het begrip verminking wordt bedoeld op verworven aandoeningen zoals misvormingen door brandwonden, misvormingen aan de handen door rheumatoïde artritis, misvormingen door verlammingen van de aangezichtszenuw, amputatie van ledematen of geamputeerde mammae (...).¹

In de Rechtspraak Zorgverzekeringen (RZA) wordt verminking nader gedefinieerd: Er is sprake van een verminking bij een ernstige verworven misvorming van een lichaamsdeel.²

VAV Werkwijzer

In de VAV Werkwijzer beoordeling behandelingen van plastisch-chirurgische aard zijn de voorwaarden voor vergoeding van AFT verder uitgewerkt.³ AFT komt voor vergoeding in aanmerking bij de volgende indicaties:

- 1 Voorwaardelijke toelating Autologe vet transplantatie (AFT) bij borstreconstructie na borstkanker;
- 2 Partiële defecten van de borst, d.w.z. defecten die niet groter zijn dan één kwadrant van de borst;
- 3 Partiële defecten van hoofd/hals gebied als gevolg van de volgende congenitale aandoeningen:
 - a Parry-Romberg Syndroom,
 - b lokale (lineaire) sclerodermie,
 - c craniofaciale microsomie en
 - d Treacher Collins Syndroom;

¹ Staatscourant 30 oktober 2006, nr. 211

² Uitspraak Rechtbank Noord-Nederland, d.d. 08-11-2013; zaaknummer 419634 - CV EXPL 13-730

³ VAV Werkwijzer beoordeling behandelingen van plastisch-chirurgische aard (2019), versie 20.0. Geraadpleegd via: <https://vavolksgezondheid.nl/werkwijzers-vagzvav>

- 4 Partiële defecten van hoofd/hals gebied in geval van de volgende verworven aandoeningen:
 - a enucleatie (als onderdeel van de orbitareconstructie na oogverwijdering)
 - b aangezichtsatrofie door verlamming;
- 5 HIV-geassocieerde lipoatrofie (van gelaat en billen);
- 6 Fibrose (verlittekening) als gevolg van trauma, brandwonden, chirurgische ingrepen of radiotherapie. Bij deze indicaties wordt AFT alleen uit de basisverzekering vergoed als ook is voldaan aan de voorwaarden die gelden voor plastisch-chirurgische behandelingen (verminking en ernstig lichamelijke functiestoornis; zie hieronder). Dat houdt in dat behandelingen die uitsluitend zijn bedoeld om het uiterlijk te verfraaien, en dus een cosmetisch doel hebben, uitgesloten zijn van de basisverzekering.

Beoordeling

De informatie in het dossier is medisch en juridisch beoordeeld.

Standpunt AFT

Het Zorginstituut heeft in 2017 een standpunt ingenomen over *Autologe vettransplantatie (AFT of lipofilling) bij partiële defecten van het hoofd/hals gebied*.⁴ Daarin is bepaald dat AFT als effectief kan worden beschouwd en voldoet aan 'de stand van de wetenschap en praktijk' bij meerdere indicaties waaronder het Parry-Romberg Syndroom en lokale (lineaire) sclerodermie. Ook is in het standpunt bepaald dat de afwijkingen in het hoofd-/halsgebied als gevolg van het Parry-Romberg syndroom en lokale (lineaire) sclerodermie bij elke gradering (dus van mild tot ernstig) aan te merken zijn als een 'verminking' in de zin van het Bzv.

In het standpunt wordt toegelicht dat het in het geval van het Parry-Romberg syndroom en lokale (lineaire) sclerodermie gaat om een afwijking die het gevolg is van een aangeboren ziekte. Daarmee wordt voldaan aan een deel van de wettelijke omschrijving 'verminking'. Het betreft verder een afwijking die gepaard gaan met opvallende asymmetrie in het gelaat die in het dagelijks leven niet bedekbaar is. De afwijkingen bij het Parry-Romberg syndroom en lokale (lineaire) sclerodermie zijn altijd zodanig dat zij als ernstige misvorming en derhalve als 'verminking' in de zin van het Bzv kunnen worden aangemerkt.

Indicatie verzoeker

Ondanks dat niet vaststaat dat er sprake is van een vorm van lokale sclerodermie dan wel het Parry-Romberg syndroom, zijn andere oorzaken voldoende uitgesloten en is het beeld het meest passend bij deze diagnoses. Daarbij is het onwenselijk dat verdere invasieve diagnostiekvormen (in dit geval weefselbiopten) worden ingezet teneinde de diagnose met meer zekerheid te kunnen vaststellen. Dit omdat weefselbiopten littekens in het gelaat geven, mogelijk niet tot een andere of bewezen diagnose leiden en onwaarschijnlijk is dat ze van invloed zijn op het beleid.

⁴ Zorginstituut Nederland. Standpunt Autologe vettransplantatie (AFT of lipofilling) bij partiële defecten van het hoofd/hals gebied. Diemen 2017.
<https://www.zorginstituutnederland.nl/publicaties/standpunten/2017/06/26/standpunt-autologe-vettransplantatie-aft-bij-partiele-defecten-van-het-hoofd-hals-gebied>

Conclusie

Op basis van de beschikbare informatie in het dossier is voldoende aangetoond dat bij verzoeker sprake is van een vorm van lokale sclerodermie dan wel het Parry-Romberg syndroom. Verzoeker kan daarom aanspraak maken op vergoeding van AFT ten laste van de basisverzekering.

Het advies

Het Zorginstituut adviseert op basis van de beschikbare informatie in het dossier het volgende:

AFT bij een vorm van lokale sclerodermie en het Parry-Romberg syndroom maakt onderdeel uit van het basispakket. Verzoeker voldoet aan de indicatiecriteria en is redelijkerwijs aangewezen op de behandeling. Verzoeker kan derhalve aanspraak maken op vergoeding van AFT ten laste van de basisverzekering.